

Nemzeti Társalkodó

Augustus' 31-dik napján 1833.

A' B a b o n a.

(végzete).

Mint a' régiek, hisznek ma is sokan az előérzéseknek, jövendöléseknek, lelkek előidézéseinek, kísérteteknek 'sat. de mindezek reánk, kik a' követelés szerint, világosodtabb században élünk, setétebb árnyékot vetnek, mint amazokra. Ha történnék ma csudák, azoknak egyike bizonyosan az: hogy az annyira declamált világosság és előhaladás mostani napjaiban, miként mérészli a' tudatlanság és babona gyalázatos zászlóját minden felé oly szemtelenül hordozni? Akadnak ma is emberek, kik nem csak szóval, de irással is, elég szemtelenek a' babonát pártfogolni. Vannak, kik elég vakmerők, vagy merő vakok állítani: hogy a' kísértetek ijesztő históriája, gyámola az erkölcsöknek; a' természet feletti csudák és jelenésekből származott félelem, egy láthatatlan tribunál, mely hasznos befolyásu a' lelkieméretre, hogy ezen erkölcsi criminalis codexnek jóltévő ereje van a' népek és nemzetek sorsának vi-

rágóztatására. Látni való, hogy ezen pokolból került mesterségnek czélja nem egyéb, hanem a' gyengébb lelkek tévelygésben lehető tartása. Ha még a' tudatlanságtól is jobbitó erőt várunk, úgy virtus a' legnagyobb gonoszság is! Minden századok tapasztalása bizonyítja, hogy a' habona az emberi értelmet mindég fogságban, a' szívet megalacsonodásban tartotta. Az igazság volt mindenkor mely azokat bilincsekkel kiszabadította. Századunké több tekintetű gyengeségei mellett is az a' dicsőség, hogy csak annyira sem volt szabad az igazat kimondani, mint most.

Eredetében szinte minden vallás tiszta. Az ő Istene itt egy teremtő valóság, kinek a' föld terméseinek sengéjéből kellett áldozni, másutt egy láthatatlan, de mindenektől jóltévőleg érezhető befolyás, tisztelve a' jámbor szívektől. A' kegyelem és szeretet tették mindeniknek valóságát, a' virtuos érzések legkedvesebb áldozatját, nagyságát s különösen jóságát hirdette az universum felleges rendjével és pompájával. De ez a' vallás igen egyszerű volt a' csudálatosságokra hajlandó emberre nézve. Csaknem szükségesképen meséknek kellett költődni, ceremóniáknak találódn: s ezen félre tett első lépés, e' fontos, az embernek egész belső valóságát illető dolog körül, elfoglalván a' lelket a' külső tárgyak által, hamar elfelejtette vele azt, kit a' valóságos tisztelet illetett. Ennek következtében lassanként az erkölcsök kezdének megromlani, a' vétkek lábra kap-

ni; annyira, hogy idővel a' gonoszság is tisztelőkre, sőt imádókra is talált. Így lettek az atya gyilkos Jupiter, a' boszszuálló és szerelemföltő Junó, a' kegyetlen Mars, a' fajtalan Vénus, és a' tolvaj Mercurius Istenekké.

Az Istent vérps áldozatokkal engesztelni, kegyelmét oltára előtt kiontott vérrel keresni, 's öszvemarczongolni élő és érző valóságok szivét, annak való tetszésért, ki azokat formálta, ez mind tudatlanság szülte babona munkája volt. Az együgyüen és így ártatlanul tévelygő ember ennél is tovább megy babonás lépéseiben, addig t. i. hogy tulajdon felekezetéből is engesztelő áldozatot nyújt gonosz tetteért, megharagudott Istenének. Cecrops amaz athenei első törvényhozó ajánlván hazafiainak a' föld első terméseiből való áldozatot, kinevezve megtiltja, akarmely élő valóságnak is megáldozását; sejtítvén, hogy ha egyszer állatokkal kezdenek áldozni, nem fognak késni emberi áldozatot is kívánni, mint tiszteletre méltóbb nemü teremtésekből. Három százzal azután Jephte, Agamemnon, és Idoméné, kik egy időben éltek, tulajdon gyermekeiket áldozták-meg.

Földünknek egy része és nemzete sem volt ment 's nem az ma is a' babona ostromoztatásától. Némely irók azt állítják: hogy Lacedemonban nem voltak boszorkányok; mert mikor lakossi megakarták engesztelni a' Pausaniás lelkét, kit éhel öltek-meg egy templomban, és a' ki azután némelyeknek ijesz-

tésekre ottan-ottan megjelent, Itáliából kellett boszorkányokat hozatni, kik a' megholt lelkét elidézzék városoktól. De ez' legfeljebb is csak annyit bizonyít, hogy az itáliai boszorkányok mesterebbek voltak a' lacedemonbélieknél. Aelianus írja, hogy ott is voltak mágusok, 's nem is lehettek boszorkány nélkül Thessália szomszédságában; hol azok úgy nőttek mint a' gombák esős időben az erdőben. Közönségesen csak nem minden nemzetek régi kronikáji teljesek izetlen nevetséges mesékkel. N. Károly ez a' világosodás munkás barátja törvényes ítéletet hozatott az északi fény (aurora borealis) ellen; mivel a' hőlcsekedők elhitették vala vele, hogy az a' boszorkányok csordája a' fellegekre küldve a' beneventói herczeg által Franciaország vará'slására. A' boszorkányok a' 14. 15. 's 16-dik században ezerenként éggettettek egész Európában, 's a' történt itt is szinte; a' mi az igazság martirjaival; üldöztetések nevelte számokat a' kicsiny lelkek, mint amott az erősek seregestől tódultak a' dicsőség mezejére.

A' babona szülte a' dualismust is. Látván az emberek a' világon a' jóval együtt rosszat is: ezt egy rossz, amazt egy jó principiumnak tulajdonították. Ezen két principiumról szóló tudományt a' Manicheusok terjesztették-el. Örömmel fogadtatott mindenütt, mert kedvezett az emberi gyengeségeknek. Hijában hitték ostromlóji ki-irtatását, mint a' tűz, mihelyt gyuladható szerre talált, is-

mét lángot vetett. Neve ma a' manicheismusnak nincsen-meg, de azért milliók a' dualisták, kik csak azon név hijjával vannak.

A' halál, melyről a' józan ész azt vallja, a' vallás azt tanítja, hogy földi szenvedéseinknek határ lineája, 's melynek magát a' babonát is el kellene nyelni, annak még ijesztőbb, és gyötrőbb erőt ad, A' képzelődés túl tör sírhantjain, 's a' félelmet az élet határán túl terjeszti — —

Csak ennyit látva is a' babona pusztításából, elégséges hogy minden buzgón dolgozzék gyengítésén. Plátó azt tanácsolta: hogy a' mágusokat, elébb keményen megbüntetvén, a' társaságból örökös számkivetésbe kell küldeni. Seneca, Lucian, Juvenalis, 's mások gunyokkal ostromlották. A' Toulouseban 1590-ben tartott provincialis synodus azt rendelí: hogy a' papok józan tanítások által igyekezzenek halgatójikat a' babona sujtoló hatalmától megmenteni. Az újabb századok több nagy emberei mindent megtettek, mi hatalmokban állott; idomtalan épülete öszve ontására; helyes okoskodások, ellene mondhatatlan felvilágosítások, ép és egészséges érzésekhez való útasítás, guny, nevetségessé tétel'sat. által ostromlották; a' józan philosophiának minden erőlködése ellenére is, a' babona, egy még ma is füstölgő egészen el nem fojtódott tüznek maradott. Ma is lehet látni, miként sorvadoz mostoha nyomása alatt a' tudatlan nép sorsa, de láthatni világosodott embert is, ki egyéb aránt mindenben úgy

ítél; mint józan észszel és megért tapasztalással bíró; de ha alchimiáról van a' szó, nállánál senki sem babonásabb, a' philosophusi kő-feltalálása egyedül való studiuma. Még olyan világosság sohonnán sem süttött a' babonára, hogy képes lett volna gyökeréig kiszárztani; tirannizálja ma is az emberiség véghetetlen nagyobb részét, annyira pedig, hogy újra lehetne mondani ma is, egy ez előtt több mint száz esztendővel élt bizonyos papnak eme szavait: „a' babona oly közönséges kiterjedésű, hogy még az is erőt enged magán általa vétetni, ki róla soha sem gondolkozik; az is részes benne ki nem hiszi, behatása van az ekklésia legszentebb miveletéig, 's néha köz tekintetet nyer az olyan ekklésiai személyek tudatlanságok által, kiknek kötelességek lenne terjedését gátolni.“

Ki nem hallotta mondatni: hogy vannak szerencsés, és szerencsétlen órák; ha Medárdus napján eső van, esni fog azután 40 nap; pénteken nem jó a' körmöt és haját elvágni; a' házas párok között az hal meg' előbb, kinek kereszt és vezeték neve páratlan betüből áll; a' hajadonleányra nézve jót jelent, ha az, kívül az esztendő első reggelén legelőbb találkozik, nemére nem tartozó. —

A' babonás hit soholt sem olyan káros következésű félszepség, mint egy közönséges tanító fejében: pedig a' legelső egyetem első rangu bölcselkedőjén kezdve, a' legutolsó Isten tudja miből lett falusi iskola mesterig

egy tanító és nevelő sem ment egészen hatálmától; némely falusi iskola-mester maga mutatja tanítványainak a' fellegekben a' sárkányt, 's nap és hódbeli fogyatkozásokkor, hogy miként eszi azokat a' prikolits? Kevesen minden bizonnyal oly kevesen vannak az olyanok, kik nyakokról a' balitéletek jármát lerázhatták volna, hogy azoknak száma úgy van, mint egy a' tíz ezerhez.

Mind azon munkák, melyekkel eddig elő a' babona és esztelen hamar-hívőség látogatták-meg a' tudományos esméretek országát, nagyobb részt nem egyebek, mint a' kicsapongás nevettséges gyűjteményi, vagy tökéletlen és hideg vérrel tett öszvehalmozása az emberi ész tévelygéseinek. Száma pedig az e'féle munkáknak benezhetetlen. Egy ilyen gazdag bánya művelése is részvételt érdemelne; mivel az a' képzelődés legszomorabb ki csapongásainak 's az egész emberi nem legvadonabb tévelygéseinek rajzolatját terjesztené előnkbe. Az emberi mindenféle esmeretek ama köz kincstárjának szerkesztőji — az Encyclopedisták, a' babonáról és község meséjiről csak kevés és igen esmeretes adatokat vettek-fel munkájokba. Ezen köz becsü munka megjelenése előtt és után, több tudósok irtak e' tárgyban: de egy sem vállalta magára azt a' terhes munkát, hogy a' babona minden nemeit öszveszedje, 's úgy adja-elő helyes észrevételekkel hogy a' tudatlanság és csalárdság minden vonásait öszveszedve, mint egy festett képet, szemeink

elébe állítsa. Ezt cselekedte Collin de Plan-
cy. — a' Pokolbéli Szótár érdemes írója, két
testes kötetben.

E' munka foglalatjából — mint felyebb
is mondva vala — nem lesz sükeretlen fá-
radozás valamit az olvasokkal ezen az úton
közleni. Elkezdjük hát ezen lapokon 's foly-
tatjuk mig lehet.

Jövendőmondó. Egy nagy úr házából el-
veszvéen egy ezüst tál — a' cseléd, kinek az
számolása alá volt bízva folyamodik a' kör-
nyék azon aszszonyához, ki jövendőmondá-
sával kereste kenyerét. Jó reggel érkezik-
meg a' vidéktől imádott aszszony bézárt aj-
tójához egy útitársul felvett barátjával. Mi-
kor a' kárvallott idegenek zörgetésére az aj-
tót kinyitja, boszszankodva látja, hogy va-
laki azt pajkosságból sárral bémázolta: „sze-
rencséje — mond a' méregbe jött aszszony —
hogy nem tudom ki légyen a' gazember —
mert jaj lenne neki.“ A' tudakozódní jött
káros, barátjára tekintve, ezt mondá: csak
térjünk vissza, miért adnánk ennek a' sze-
gény aszszonynak csak egy fillért is, ki azt
sem tudja, a' mi éppen őtet illeti.“ — Ta-
nácsoljuk közüllünk is mind azoknak, kik
kárt valva vagy más szerencsétlen helyhe-
zetbe jöve, nézőkhez, jövendő és szerencse-
mondókhoz folyamodnak: hogy minekelőtte
ezen csalárd ámitók csupa hokuspokusból ál-
ló együgyü mesterségekért csak egy fillért
vagy jó szót is fizetnének, nézzék körül sze-
mesen azoknak szinte mindenkor igen mos-

toha sorsokat; azonnal meggyőződhetnek az iránt, hogy a' kik magok is nyakig ülnek a' sanyaru élet szennyeiben, kiknek ábrázatok, testeket fedező rongyaik, 's hajlékok pusztá falai tulajdon inségek és nyomoruságok példázatjai, nem képesek másoknak szerencsét osztogatni, mert ha ez tehetségekben állana, minden bizonynyal mesterségeket elébb is magokon kezdenék megpróbálni.

Alchimia. Alchimiának, vagy hermetica philosophiának nevezetik, azon titkos mesterség, mely szerént a' nemtelen érczeket nemesebbekké, nevezetesen arannyá lehet változtatni. Ezen csuda mesterség divatban volt Chinában jóval az előtt hogy Európában volna csak tudtak is volna valamit. A' chinai könyvek sokat ígérő kifejezésekkel beszélnek az arannyá változtatható porokról. Azt beszéllik, hogy ezen mesterség által nem csak aranyot, hanem olyan szert is lehet a' porra tört kőből előállítani, mely a' vele bírót halhatatlanná teheti. —

Zozimus, az ötödik század elején első volt Európában, ki a' philosophusok köve feltalálásáról, vagy a' nemtelen érczek arannyá és ezüsté lehető változtatásáról irt. Ezen drága kő, mely nap-vizének is nevezetik, 's melyet oly régen keresnek, a' nélkül hogy valaki feltalálta volna, annak, ki arra szert tehetne, elfogyhatatlan gazdagságot, örökösön virágzó egészséget, és hanyatlást nem esmerő szerencsét szerezne. Erejével mindent véghez lehet vinni, 's így az

ember birtokában a' mindenhatóságának földi mássa lenne.

Ezen sokat ígérő 's' mindent behajtó mesterséghez, a' következő szerek kívántatnak: arany, on, vas, vitriol, arsenicum, kéneső, viz, föld, levegő: ezeknek öszvelegyítéséhez, egy kakastojás, nyál, vizellet, és emberganéj kell. — Mivel ezen drága kövel biró a' halandók között a' legdicőségesebb, leggazdagabb, leghatalmasabb, 's' legbóldogabb lehetne, általa mindent aranya változtathatna, 's' így az élet minden gyönyörüségeit vele egyszerre kezei közzé szoríthatná: nem csuda, ha oly sokan töltötték egész életüket keresésében.

Rudolf császárnak semmi sem feküdt annyira szívéen, mint ezen haszontalan keresgélés. II. Filep Sp. király temérdek summát fordított olyan chemicusokra, kiknek minden dolgok a' nemtelen érczek nemesebbekké változtatása volt. — Még mind ez ideig csak annyira sem lehetett menni, hogy formáját és színét meghatározhatták volna. Az alchimisták azt hiszik, hogy azzal már sok philosophusok, a' többek közt Salamon és különösen Paracelsus, birtak is. — A' Pandora pixisse, a' Jáson arany-gyapja, a' Sisyphus köve, az ő értelmek szerént, nem egyéb, mint azon nagy munka, mely annak keresésére fordított. Mások azt állítják, hogy ezen nagy titokhoz, csak a' magia által juthatni, 's' az az ördög, ki ezt a' mes-

terséget tanítja, szakállas ördögnek nevezetik. —

1616-ban a' francia igazgatószék 20,000 tallért adott egy krusenburgi Guy nevű alchimistának, hogy a' bastilleban aranyot csináljon ezen mesterség szerént. Három hét eltelése után, a' már kezében volt 20,000 tallér segítségével által elszökött, 's többé Franciaországban nem is láttatott.

Egy kóborgó alchimista, ki azzal dicsekedett, hogy philosophusi kőve van, X-dik Leo pápától segedelmet kért. A' szent atya, mint a' hasznos mesterségek pártfogója, más napra rendelte magához. A' charlatán fényes ajándéokra számolván megjelenik, de a' pápa csak egy nagy üress erszényt ada kezibe, ezt mondva: mivel mesterséged az arany-csinálás, ennél egyébre szükséged nincsen; azonban vigyázz, nehogy kezeid között ez is arannyá változzon által!!

F e l e l e t .

A' nemzeti Társalkodónak ezen félesztendői 6-dik szám alatt előadott, az erdélyi három egyesült nemzetek pecsétjeikről szóló értekezésre nézve most egy előre csak azt kell megjegyezni: hogy a' magyar nemzet mostani pecsétje nem azon eredeti pecsét, mely a' más két nemzet pecsétjeivel egy időben csináltatott, és a' melyet hihetőleg Felmer és Seywerth is láttak és le-

másoltak; hanem azon eredeti pecsét vigyázatlanságból elveszvéen, csak az újabb időben csináltatott más helyette, a' mely tehát mint a' más két nemzet közbejövetele nélkül készített új csinálmány, az említett szerzők előadását meg nem czáfolja. — Erre nézve tehát nagyon kívánatos volna megtudni:

1-ször: Hogy a' erdélyi három nemzet egy forma eredeti pecsétjei mikor készültek?

2-szor: Hogy a' magyar nemzet eredeti pecsétjén hogy szól a' körül-írás?

3-szor: Hogy ezen most említett pecsét mikor veszett-el? és

4-szer: Hogy mikor készítettett helyébe a' mostani új pecsét?

Ezen kérdésekre a' feleletet legbizonyosabban régi oklevelekből, diaetalis articulusokból, accordákból 'sat. lehetne meríteni, arra vigyásván, hogy melyik esztendőben jelennek-meg legelőbb a' három nemzet pecsétjei valami régi oklevelen? miféle körülírás van ottan a' magyar nemzet pecsétjén? mely esztendőben taláztatik ezen eredeti pecsét utoljára valami levelen? és mikor éltek legelőbb az újjal? — Hihető hogy az említett régi pecsét az 1762- és 1790-ik esztendő közt veszett-el, a' mikor szinte harmincz esztendeig országgyűlés nem lévén, olyan sok ideig szükség sem volt reá. Egyébaránt a' káptalanokban legtöbb régi irások lévén egy csomóba, a' káptalanbeli Conservator és Requisitor úrak legjobban és

legkönnyebben felelhetnének a' felyebb fel-
tett kérdésekre.

Színjáték.

Zilah Aug. 16. Tegnap *vezeté* vára-
sunkba *csillagzatja*, mint a' hirdető ezédu-
la szól, Fejér úr vándor színész társaságocs-
káját. Már maga a' vezér-csillag, úgy lát-
szik, mostoha irántok, ily pénztelen falu-
szerű városkába csalván őket. De mostoháji —
most még előre legalább ez is úgy látszik
— e' társaság tagjai is együlegyig a' kegyet-
len Tháliának. Tegnap este adák a' legelső
— erkölcsi tekintetben — szerencsétlenül vá-
lasztott, színészetileg — szerencsétlenebbül
adott, drámai szempontban legszerencsétle-
nebbül végződött, — a' hirdetvény szerint
*fényes öltözötü, nagy, vitézi, szomorú tör-
ténetet, az Arulást és Szerelmfeltést* öt fel-
vonásban. Mind játék, mind játszás alúl van-
nak ugyan minden bírálaton: de, még is,
nehogy úgy vélekedjenek Fejér úrék, mint
ilyes színészeink jobbára szoktak, — conte-
mnálni — bár magok-szerű publicumjokat —
általában, — illőnek véltük, az ezentul adan-
dókra nézve, egykét észrevételeink által, fi-
gyelmesbiteni. —

Már maga a' darab-választás, mint em-
litők is, szerencsétlen vala, 's nem csak fi-
nomabb erkölcs sértésért, hanem mivel ily
hosszu nyári napon mezőn dolgozó vagy

dolgoztató mezővárosi nézőji, pihentető 's nevetető megfrisítést, nem pedig fárasztó tragikusodtatást vártak. Boldogtalan kifejlődéséről a' történetnek, Mor Károlyként, atyának az az: szerzőjének, vér vagy észalkatja adjon számot. De, az előadásról kegyetek számolnak. 'S kérdés: mire az a' torok fulasztó tikkadásig kiabálás Gróf úr (Fejér) negyven ötven ember számára három négy lépésnyi színpadon? mire azon örökmozgalmu tagjártatás? Ilyes-mikkel miveltebbek füleit bé nem dugjuk, szemeit ki nem szúrjuk. 'S ki ada just kegyednek gróf úr, publicumát, mely elég szerény-türelmű vala kegyed' 's társai idétlenkedésöket egész eddig elszenyvedni, — az ötödik felvonásban *lepisszegetni*? Fővezéri parancsa csak a' színpad széleig terjedhete.

Miként felejtkezhete hát el helyzetéről 's szerepéről, melyek betöltve, 's nékiek megfelelve, különben is elég dolgot adnak vala, Mint felejtkezhete-el a' maga 's nézőji közötti viszonyról? 's a' mi főbb, az illedelem szoross tilalmárúl? Hiszem ezek az ártatlanok csak most ez egyszer merészlének legelsőbben nevetni a' többszer megérdemlett idétlenkedésen; 's kérdés: hol van az megírva hogy — ámbár a' jelenésnek szomorúnak kell vala lennie — a' nézők is búslakodjanak, (hanemha a' nyomoru játszókat szánván) ha mindjárt az legnevetésesebb gyávasággal adatik is? Si vis me flere: dolendum est primum ipsi tibi!

'S ily, nézőjit lepisszegető színész-mesterétől; igazgatójátúl tanuló-el talán Monttetzó is (Éránósz) — hogy magam meg et-tül tanuljak szavakat, *aztat*: hogy nézőjéhez le-le *discuráljon* *rolléja* vitele közben; és *eztet*: hogy sűgóját, kivel pedig nem ártana jó barátságban élniök minyájoknak, 's ki szegény oly *fenhangon sűga* (fa-vas-karika), hogy magunk is akár melyikünk elbaktathatók vala utánna az *állópadról is* (a' hirdetmény szava) füleink hallottára, *leszamarazza*. Örökszorgalmu meredezésiben 's hadarázásiban mesterét is felülmúlá. Bányai úrban fejedelmet ismerni, hanemha torzomborz szemöldök-penete szakállá- 's podágrás lábairúl — de maga tartásábúl 's habari beszédiből senki sem tudá. Amalazunda: (Ejéjné) szána-kozást, Füllen hófné (Nina Iyányasz.) bosszankodást gerjeszte bennünk. A' Hartburgi herceg (Po'soni) úgy tetszék, nem felette szereté hölgyét, mivel ennek maga meggyilkolásakor részvétlen mozdulatlanságban vesztegle. —

A' darab fordítási nyelve lehet legalább negyven esztendőös. Amalazunda, hercegekisszony, *fejedelem asszony* hat szó-tagu czaf-rangos nevezettel czímeztetik az egész játék hosszában mind végiglen, 's a' fordító véleménye szerint azért, nehogy *hercegné* névvel szólitatván *asszonynak* gondoltassék. A' sok *aztat eztet*, a' számtalan *maga*, mely frajok és kocsisok bizodalmas titulázása, — grófra, hercegre, hercegnére 's fejedelem-

re mázolja, kevés honi nyelv-isméretet áru-
 rula-el ennek mivelőjiben. Az ilyes kifejezések
 pedig: *három esztendeje már az, hogy;*
 — *jól kell hogy tudja;* — Eránósz szájában,
 velünk azt gyanítják, hogy Eránósznak nem
 egészen jól kell tudnia magyar nyelvünk szó-
 kötéseit. — Te pedig, jámbor olvasó, meg-
 bocsáss: mert, ily tárgyról, vagy csak ily
 sokat, vagy pedig éppen semmit sem kell
 vala írnom. (végzete közelebbről).

A SZOKÁS.

Két egymással egészben ellenkező érzés,
 u. m. szeretet 's gyűlölség által vezéreltetnek
 minden élő teremtmények, amaz vonz, e'
 pedig eltartóztat; 's még is mint példák bizo-
 nyítják, ezen érzések sokszor annyira meg-
 változnak, hogy mihez egykor a' legnagyobb
 vonzódással valánk, most azt gyűlöljük; 's
 mitől hajdon legnagyobb idegenséget érez-
 tünk magunkban, ma már azt kedvelljük leg-
 inkább. 'S valyon mi eszközölné e' csudát e-
 gyéb, mint a' „Szokás“?

Az ember mindenhez hozzá szokik, hoz-
 zá még a' rabsághoz is. Mídon lord Ma-
 zarin adósságai nem fizethetéséért a' Fort
 l' Fesquebe záratnék, néhány év elfolytá-
 val bár rabsága ideje kitölt, még sem akart
 válni attól! — Egyetlen egy ember volt tán
 az egész földön, ki a' Bastille lerontását meg-
 síratta, 's ki annak omladékait könnyeivel áz-
 tatta, — egy öreg. Ez kisedet gyermekségétől
 fogva agg koráig annak penész-fogta falai közt
 növekedvén, bámulni lehet, mint megbarátko-
 zott az öt szabadságától elzáró lánczokkal!!